МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА ІСТОРІЇ
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор із науково-педагогічної роботи
_____ Сергій Слободян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Соціально-рольовий статус чоловіка та жінки в історії

The social and role status of men and women in history

рівень вищої освіти другий (магістерський)

тип дисципліни вибіркова

мова викладання українська

Миколаїв - 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціально-рольовий статус чоловіка і жінки в історії» скерована на підготовку фахівців усіх галузей знань усіх спеціальностей.
«3» жовтня 2025 р. 19 с.

Розробник: *Рижева Надія Олександрівна, доктор історичних наук, професор кафедри історії*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Соціально-рольовий статус чоловіка і жінки в історії» *розглянуто на засіданні кафедри історії*
Протокол № 4 від «7» жовтня 2025 р.

Завідувач кафедри *Надія Рижева*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Соціально-рольовий статус чоловіка і жінки в історії» *розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового педагогічного інституту імені В.О. Сухомлинського*
Протокол № 1 від «14» жовтня 2025 р.

Голова *Людмила Хрящевська*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Соціально-рольовий статус чоловіка і жінки в історії» *погоджено з навчальним відділом*

Начальник відділу *Андрій Лабарткава*

Робочу програму навчальної дисципліни «Соціально-рольовий статус чоловіка і жінки в історії» *затверджено Навчально-методичною радою НУК*
Протокол №8 від «29» жовтня 2025 р.

Голова НМР НУК *Сергій Слободян*

© НУК, 2025
© Рижева Н.О.., 2025

ЗМІСТ

Вступ 4
1. Опис навчальної дисципліни 6
2. Мета вивчення навчальної дисципліни 7
3. Передумови для вивчення дисципліни 7
4. Очікувані результати навчання 7
5. Програма навчальної дисципліни 7
6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування 11
7. Форми поточного та підсумкового контролю 12
8. Критерії оцінювання результатів навчання 15
9. Засоби навчання…. 16
10. Рекомендовані джерела інформації 16

ВСТУП

Анотація: Програмні алгоритми навчальної дисципліни спрямовані на усвідомлення магістрами сутності соціально-рольових ознак поведінки жінки і чоловіка в історії. Запропонований за цільовим спрямуванням теоретичний матеріал й дискусійні питання, як для колективного обговорення так і для самостійної роботи відповідають *опису* навчальної дисципліни. Комплексність поставлених *завдань* дозволяє сформувати гендерну свідомість вільну від статево-рольових стереотипів.

Історична ґенеза реалізації принципу рівних прав і можливостей відбувається на підставі використання нових освітніх та інформаційних технологій. Проблема прав людини як висхідна у формуванні сучасної ідеології та політики. Права жінок у контексті прав людини. Вплив світових організацій на формування ґендерної політики: Ради Європи, Європейського Союзу, ООН.

Здатність оволодіння навичками історіографічного й джерелознавчого аналізу формується у процесі вивчення історичної трансформації питань статі в соціально-гуманітарних дисциплінах: античних джерелах – Платона, Аристотеля. християнській рецепції статі. Проблема статі в контексті ренесансного гуманізму. Теорії Т. Гоббса, Дж. Локка, Ж.-Ж. Руссо, І. Канта та ін. З'ясовується сприйняття статі в нових соціальних науках. Проблематизація статі в історії: ідея культурно-історичної конструкції статі.

Формування знань про основні етапи жіночого руху доводить, що це об'єктивно обумовлено соціально-політичним й економічним розвитком людства. Становлення та розвиток жіночого руху. Ідеали демократії, егалітаризму та їх вплив на формування жіночого руху. Жіночий рух як самостійний феномен суспільно-політичного життя XIX – XX ст. Національні відмінності у моделях жіночих рухів. Жіночий рух в Україні – історія, типологія, регіональні відмінності. Сучасний стан міжнародного жіночого руху – здобутки та завдання.

Проблематика дисципліни викристалізовується крізь фахову компетентність, с саме – *здатність будувати логічно завершений педагогічний процес* у навчальних закладах різного типу і рівня акредитації. Визначається специфіка ґендерної соціалізації в системі освіти. Система освіти як одна з базових інституцій відтворення ґендерної стратифікації суспільства та культури в цілому. Функції системи освіти – економічна, політична, соціального контролю та ґендер. Ґендерні аспекти невідповідності високого освітнього рівня та професійного відбору. Шляхи та форми проявів сексизму та репродукування ґендерних стереотипів. Альтернативні освітні практики. Принципи феміністської концепції освіти. Можливості впровадження гендерної чутливої педагогіки.

Особливості українського медіапростору: «транзитна» модель; зв'язок із політичними та фінансовими колами; проблема залежності. Вільні медіа в системі суспільного і політичного представництва. Медіа і громадська думка: основні концепції впливу ЗМІ.

Медіа як механізм інституалізації структури суспільства. Ґендерна стратифікація українського суспільства та особливості її відтворення ЗМІ. Способи та сфери присутності чоловіків у вітчизняних мас-медіа. Жінки і чоловіки як об'єкти висвітлення у ЗМІ.

*Здатність застосовувати знання законодавства т*а державних стандартів України в освітній сфері набуваються за допомогою освоєння матеріалу курсу, що стосується трансформації політичної сфери та участі жінок у політиці. З'ясовуються фактори впливу на формування ґендерної політики в Україні. Законодавчі ініціативи щодо утвердження принципу рівних прав і можливостей. Започаткування ґендерної статистики та її вплив. Ґендерна демократія і українська перспектива.

Ключові слова: права людини, стать, гендер, стереотипи, сексизм, жіночий рух, система освіти, законодавство, політика.

Summary: Program algorithms of the discipline are aimed at understanding by masters the essence of socio-role characteristics of the behavior of women and men in history. The theoretical material offered for the purpose and discussion questions, both for collective discussion and for independent work correspond to the description of educational discipline. The complexity of the tasks allows to form a gender consciousness free from gender-role stereotypes.

The historical genesis of the implementation of the principle of equal rights and opportunities is based on the use of new educational and information technologies. The problem of human rights as an ascendant in the formation of modern ideology and politics. Women's rights in the context of human rights. The influence of world organizations on the formation of gender policy: the Council of Europe, the European Union, the United Nations.

The ability to master the skills of historiographical and source analysis is formed in the process of studying the historical transformation of gender issues in the socio-humanitarian disciplines: ancient sources - Plato, Aristotle. Christian reception of sex. The problem of gender in the context of Renaissance humanism. Theories of T. Hobbes, J. Locke, J.-J. Rousseau, I. Kant and others. The perception of gender in the new social sciences is being clarified. Problematization of sex in history: the idea of cultural and historical construction of sex.

The formation of knowledge about the main stages of the women's movement proves that this is objectively due to the socio-political and economic development of mankind. Formation and development of the women's movement. The ideals of democracy, egalitarianism and their influence on the formation of the women's movement. Women's movement as an independent phenomenon of socio-political life of the XIX - XX centuries. National differences in models of women's movements. Women's movement in Ukraine - history, typology, regional differences. The current state of the international women's movement - achievements and challenges.

The problems of the discipline are crystallized through professional competence, namely - the ability to build a logically complete pedagogical process in educational institutions of different types and levels of accreditation. The specifics of gender socialization in the education system are determined. The education system as one of the basic institutions of reproduction of gender stratification of society and culture in general. The functions of the education system are economic, political, social control and gender. Gender aspects of the mismatch between higher education and professional selection. Ways and forms of manifestations of sexism and reproduction of gender stereotypes. Alternative educational practices. Principles of the feminist concept of education. Possibilities of introduction of gender sensitive pedagogy.

Features of the Ukrainian media space: "transit" model; liaison with political and financial circles; dependency problem. Free media in the system of social and political representation. Media and public opinion: basic concepts of media influence.

Media as a mechanism of institutionalization of society structure. Gender stratification of Ukrainian society and features of its media reproduction. Ways and spheres of men's presence in domestic mass media. Women and men as objects of media coverage.

The ability to apply knowledge of the legislation and state standards of Ukraine in the field of education is acquired through the development of course material related to the transformation of the political sphere and women's participation in politics. Factors influencing the formation of gender policy in Ukraine are clarified. Legislative initiatives to promote the principle of equal rights and opportunities. Initiation of gender statistics and its impact. Gender democracy and the Ukrainian perspective.

Key words: human rights, gender, gender, stereotypes, sexism, women's movement, education system, legislation, politics.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="3">Усі галузі зань</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>5-й</td><td>5-й</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Електронний адрес РПНД на сайті Університету

Індивідуальне науково-дослідне завдання
–

Загальна кількість годин – 150</td><td rowspan="8">Усі спеціальності</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>10-й</td><td>10-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td>20 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>0 год.</td><td>0 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4;

самостійної роботи студента – 6</td><td rowspan="6">Освітній рівень:
другий (магістерський)</td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>100 год.</td><td>130 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: 0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: усна</td></tr>
</table>

2. Мета, завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: усвідомлення сутності трансформаційних процесів соціально-рольової поведінки жінки і чоловіка за гендерними реаліями в історії та формування гендерної свідомості вільної від статево-рольових стереотипів окреслення типових рис визначальних для професійної педагогічної діяльності.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення дисципліни немає.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни не передбачає формування та розвиток у магістрів програмних результатів навчання через належність дисципліни до категорії вибіркових. Під час опанування матеріалами курсу здобувачі матимуть можливість оволодіти такими компетенціями: 1) формування комплексного розуміння механізмів функціонування та трансформації гендерної системи у світовій та вітчизняній історії; 2) здобути практичні навички критичного визначення гендерних реалій у площині соціокультурного середовища: соціально-економічних, політико-правових, релігійних, мовних, масово-інформаційних засад; 3) формування навичок використання основ гендерних знань у майбутній професійній діяльності; 4) сформувати знання про можливості і засоби досягнення гендерної рівноваги у суспільстві; 5) розкрити, відповідно до історичного поступу, способи функціонування у суспільстві в цілому та на рівні повсякденних практик жіночих і чоловічих: стереотипів, ідентичності.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Історична генеза світогляду про права людини та забезпечення рівності жінки і чоловіка.

Змістовий модуль 1. Гендер як соціокультурне явище

Тема 1. Базисні засади та взаємозв'язок ідеології демократичного суспільства і гендерної рівності

1. Історична ґенеза реалізації принципу рівних прав і можливостей.
2. Проблема прав людини як висхідна у формуванні сучасної ідеології та політики. Права жінок у контексті прав людини.
3. Вплив європейських та світових організацій на формування гендерної політики: Ради Європи, Європейського Союзу, ООН.
4. Знання про гендер як навчальна дисципліна. Науково-методологічні та методичні основи вивчення гендеру. Поняття гендеру: багатоваріантність і специфіка визначень.
5. Конструктивно-перетворюючий вплив знань про гендер на історичний розвиток суспільства, гендерний вимір людського розвитку. Індекс розвитку з урахуванням гендерного фактору.

Література [1], стор. 207; [10], стор. 244; [14], стор. 351; [37], стор. 536;.

Тема 2. Проблема статі в соціально-гуманітарних науках: історична ґенеза концепцій

1. Проблема соціально-рольового статусу жінки і чоловіка у дофілософських джерелах.
2. Подолання статевої односторонності в філософії німецького романтизму.
3. Дихотомія гегелівської філософії права – чоловічого/жіночого та публічного/ приватного.
4. Вплив ліберальних, марксистських, психоаналітичних теорій на розвиток теорії гендеру.

Література [14], стор. 351; [28], стор. 461; [37], стор. 536; [59], стор. 204.

Тема 3. Соціальні норми і гендерні розбіжності в історії.

1. Політичні та соціально-економічні реалії в Європі та Північній Америці кінця XVIII – XIX ст. та їх вплив на зміни суспільного становища жінок та чоловіків.

2. Економічні зміни і залучення жінок до промислового виробництва.

3. Форми дискримінації жінок у XIX ст.

4. Моделі шлюбно-сімейної поведінки. Реальні можливості освіти жінок.

Література [7], стор. 250; [14], стор. 351; [28], стор. 461; [37], стор. 536.

Тема 4. Жіночий рух як закономірний етап суспільних змін

1. Ідеали демократії, егалітаризму та їх вплив на формування жіночого руху.

2. Жіночий рух як самостійний феномен суспільно-політичного життя XIX – XX ст.

3. Становлення феміністського руху та його ідеологія.

4. Становлення та розвиток феміністичних ідеологій в Україні. Фемінізм і націоналізм.

5. Фемінізм у XX – на початку XXI ст. Діалектика гендерного підходу і фемінізму. Сучасний стан міжнародного жіночого руху – здобутки та завдання.

Література [4], стор. 240; [21], стор. 264; [39], стор. 207; [59], стор. 204.

Змістовий модуль 2. Соціокультурні чинники конструювання гендеру. Гендерна демократія на сучасному етапі

Тема 1. Гендерні ролі та стереотипи у суспільстві. Гендерна соціалізація та ідентичність

1. Витоки та форми функціонування гендерних стереотипів: міфи і реальність соціально-рольового статусу жінки і чоловіка в історії.

2. Сучасні уявлення про типові характеристики жінок і чоловіків.

3. Джерела та засоби гендерної соціалізації.

4. Основні агенти гендерної соціалізації: сім’я, академічні та неформальні шкільні субкультури, вуз, армія, інші.

5. Основні етапи становлення гендерної ідентичності. Форми підпорядкування суспільним гендерним нормам: конформізм, інтерналізація, ідентифікація.

6. Механізми засвоєння рольової моделі: диференційне підсилення та наслідування.

Література [3], стор. 368; [14], стор. 351; [25], стор. 159; [32], стор. 256.

Тема 2. Гендерні відносини в родині. Розподіл сучасного ринку праці за статтю

1. Еволюція форм сім’ї на різних етапах людської історії.

2. Материнство та батьківство як соціокультурні феномени.

3. Соціальні відносини жінок і чоловіків як предмет економіки.

4. Міжнародний досвід антидискримінаційного законодавства на ринку праці.

5. Глобалізаційні процеси та їх економічні реалії для чоловіків та жінок.

6. Особливості трудової міграції жінок і чоловіків за кордон: можливості та небезпеки.

Література [3], стор. 368; [23], стор. 32; [28], стор. 461; [55], стор. 125.

Тема 3. Гендерні відмінності у мовленні. Гендер у масовій культурі та медія-просторі

1. Історичний контекст формування культури мовлення. Роль гендеру у створенні мовної картини світу.

2. Мовний аспект гендерних стереотипів у текстах ЗМІ.

3. Медіа як механізм інституалізації структури суспільства.

4. Гендерна стратифікація українського суспільства та особливості її відтворення ЗМІ. Жінки і чоловіки як об’єкти висвітлення у вітчизняних мас-медіа.

5. ЗМІ як система витворення колективних моделей поведінки.

Література [7], стор. 250; [9], стор. 206; [51], стор. 438; [57], стор. 256.

Тема 4. Гендерні аспекти освітньої політики

1. Освіта як соціальний інститут. Відтворення системою освіти гендерної стратифікації суспільства та культури.

2. Специфіка гендерної соціалізації в системі освіти.

3. Альтернативні освітні практики. Фемінізація освіти і науки.

4. Можливості впровадження гендерно чутливої педагогіки в Україні.

5. Впровадження гендерної освіти у навчальних закладах України.

6. Проблема інтеграції України в міжнародне співтовариство на засадах гендерної рівності.

7. Міжнародні чинники впливу на гендерну політику держави. Гендерна демократія і українська перспектива.

Література [14], стор. 351; [16], стор. 128; [37], стор. 536; [57], стор. 256.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
Модуль 1. Історична генеза світогляду про права людини та забезпечення рівності жінки і чоловіка										
Змістовий модуль 1. Гендер як соціокультурне явище										
Тема 1. Базисні засади та взаємозв'язок ідеології демократичного суспільства і гендерної рівності	21	4	4	–	13	19	2		–	17
Тема 2. Проблема статі в соціально-гуманітарних науках: історична ґенеза концепцій	18	2	4	–	12	19		2	–	17
Тема 3. Соціальні норми і гендерні розбіжності в історії	18	2	4	–	12	19	2	2	–	15
Тема 4. Жіночий рух як закономірний етап суспільних змін	18	2	4	–	12	18	2	2	–	14
Разом за змістовим модулем 1	75	10	16	–	49	75	6	6	–	63
Усього годин	75	10	16	–	49	75	6	6	–	63
Змістовий модуль 2. Соціокультурні чинники конструювання гендеру. Гендерна демократія на сучасному етапі										
Тема 1. Гендерні ролі та стереотипи у суспільстві. Гендерна соціалізація та ідентичність	23	4	4	–	15	19		2	–	17
Тема 2. Гендерні відносини в родині. Розподіл сучасного ринку праці за статтю	16	2	2	–	12	19	2	–	–	17
Тема 3. Гендерні відмінності у мовленні. Гендер у масовій культурі та медія-просторі	18	2	4	–	12	19		2	–	17
Тема 4. Гендерні аспекти освітньої політики	18	2	4	–	12	18	2	–	–	16
Разом за змістовим модулем 2	75	10	14	–	51	75	4	4	–	67
Усього годин	75	10	14		51	75	4	4	–	67
Разом за курсом	150	20	30	0	100	150	10	6	0	130

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Базисні засади та взаємозв'язок ідеології демократичного суспільства і гендерної рівності	4	0
2	Проблема статі в соціально-гуманітарних науках: історична ґенеза концепцій	4	2
3	Соціальні норми і гендерні розбіжності в історії	4	2
4	Жіночий рух як закономірний етап суспільних змін	4	2
5	Гендерні ролі та стереотипи у суспільстві. Гендерна соціалізація та ідентичність	4	2
6	Гендерні відносини в родині. Розподіл сучасного ринку праці за статтю	2	0
7	Гендерні відмінності у мовленні. Гендер у масовій культурі та медія-просторі	4	2
8	Гендерні аспекти освітньої політики	4	0
	Разом	30	10

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів денної форми навчання:
підготовка до семінарських занять – ***2-4 год. / 1 заняття***;
написання рефератів – ***15 год. / 1 роботу;***
підготовка до контрольних заходів – ***15 год. / 1 захід***
підготовка проектних завдань - ***3–5 год. / 1 проєкт.***

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	30	10
2	Реферат	15	15
3	Підготовка до контрольних заходів	15	15
4.	Виконання проєктних (самостійних) завдань*	40	90
	Разом	100	130

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

на лекційних заняттях:
лекція;
пояснення;
дискусія;
диспут;
ілюстрування;

демонстрація;
відеометод;
майстер-клас
на семінарських заняттях:
практична робота;
фронтальне опитування;
частково-пошуковий метод;
спостереження.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (семінарські заняття);
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота;
- реферати.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення здобувача другого (магістерського) рівня освіти оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де здобувач може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, проектні (самостійні роботи), реферат, контрольна робота (максимально 85 балів) й оцінки за контрольну роботу (максимально 15 балів).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Усні відповіді на семінарських заняттях	**Критерії оцінювання**
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки з доречним ілюстративним матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.
1,5	Відповідь в цілому правильна, доволі повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної / некоректної термінології.
0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, проте не містить жодних аргументів та ілюстративного матеріалу.
0	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.

	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 30 балів (15 відповідей по 2 бали ДФН, 5 відповіді по 2 бали ЗФН).

Самостійна (проєктна) робота	**Критерії оцінювання**
3	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
2,5	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу, здійснює коректні та доцільні цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.
2	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але поверхнево чи з певними неточностями, подає недоцільні цитування та недоречні ілюстрації, а також виконує експериментальні роботи не на різнотипних мовленнєвих матеріалах та з недостатньою кількістю респондентів.
1,5	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але не презентує аналітику різних наукових джерел, не підбирає доречний ілюстративний матеріал, не наводить коректні та доцільні цитування, проводить експерименти, проте не презентує обробку його результатів та не демонструє вміння робити висновки.
1	Студент виконує роботу з методичної допомоги викладача на кожному етапі проведення експериментів.
0	Студент не виконує роботи.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 45 балів (15 робіт по 3 бали ДФН, 8 робіт по 3 бали ЗФН).

Реферат	**Критерії оцінювання**
15	Реферат має обсяг 15 або більше друкованих (рукописних) сторінок; проблема, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.
10	Реферат має обсяг 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки.
5	Обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки.
0	Тема реферату нерозкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 15 балів (1 реферат по 15 балів ДФН, ЗФН).

Контрольна робота	Критерії оцінювання
ДФН 10 ЗФН 51-41	Робота виконана без змістових помилок (завдання I, II та III рівнів складності), містить точні відповіді на питання теоретичного характеру, правильно ідентифікує технологію і правильно виявляє брехню в тексті. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 9-7 ЗФН 40-30	Робота представлена з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності, студент правильно ідентифікує технологію профайлінгу і правильно структурує хід виявлення брехні в тексті, проте допускається помилок шляхом упущення кількох відповідних маркерів. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 6-5 ЗФН 29-15	Робота виконана з огріхами в описі технології профайлінгу, проте безпомилково виконано завдання I та II рівнів складності. В такій роботі завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 4-3 ЗФН 14-6	Робота виконана з неточностями у формулюванні дефініцій термінів (II рівень складності) та значними огріхами в описі технології профайлінгу (III рівень складності). Завдання щодо детекції брехні тексті виконано неправильно або не виконано взагалі. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 3–1 ЗФН 5-1	Робота містить значну кількість помилок у завданнях усіх рівнів складності або незначну кількість помилок у завданнях I та II рівнів складності та відсутності виконання завдань III рівня. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
0	Робота не виконувалася.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 55 балів (1 контрольна робота по 10 балів для ДФН, 51 бал для ЗФН)

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	**Заочна форма**
Практичні заняття	15х2 бали = 30 балів	5х2 бали = 10 балів
Самостійна (проєктна) робота	15х3 бали = 45 балів	8х3 бали = 24 балів
Реферат	1х15 балів = 15 балів	1х15 балів = 15 балів
Контрольна (письмова) робота	1х10 балів= 10 балів	1х51 бал = 51 бал
Всього	**100**	**100**

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Відповідь на семінарському занятті	4		
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	3
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	4	Відповідь на семінарському занятті	2
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	3
	Т3	Відповідь на семінарському занятті	4	Відповідь на семінарському занятті	2
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	3
	Т4	Відповідь на семінарському занятті	4	Відповідь на семінарському занятті	2
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	3
ЗМ 2	Т1	Відповідь на семінарському занятті	4	Відповідь на семінарському занятті	2
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	3
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	2		
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	3
		Реферат	15	Реферат	15
	Т3	Відповідь на семінарському занятті	4	Відповідь на семінарському занятті	2
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	3
	Т4	Відповідь на семінарському занятті	4		
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	3
Контрольна робота			10	Контрольна робота	51
Підсумковий контроль		Залік		Залік	
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять послужать передусім мультимедійні засоби (комп'ютерні презентації); відеоматеріали (навчальні кінофільми, а також інтерв'ю, виступи тощо як фактографічний матеріал).

На практичних заняттях прислужиться бібліотечних фонд Університету та електронні репозитарії світу.

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендована література

Джерела

Національні законодавчі та нормативно-правові акти

Закони України:

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року : Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР);

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії дискримінації : Закон України від 13 травня 2014 року № 1263-VII; URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1263-18#Text

3. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07 грудня 2017 року № 2229-VIII. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19

4. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5207-VI URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text.

Указ Президента України:

5. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини :Указ Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015 URL http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/501/2015

Постанови Кабінету Міністрів України:

6. Питання проведення гендерно-правової експертизи : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2018 р. № 997. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-2018-%D0%BF#Text.

7. Про Урядового уповноваженого з питань гендерної політики : Постанова Кабінету Міністрів України від 07 червня 2017 року № 390. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/390-2017-%D0%BF

8. Деякі питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Постанова Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2020 р. № 930. URL : https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-zabezpechennya-rivnih-prav-ta-mozhlivostej-zhinok-i-cholovikiv-i091020-930

9. Про затвердження Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 квіт. 2018 р. № 273 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273-2018-%D0%BF#Text.

Література

1. Аніщук Н. Основи гендерного права України: підруч. для вищ. навч. закл. Одеса : Фенікс, 2013. 207 с.

2. Бібік Н.М., Коваль Н.С. «Я і Україна» 2 клас. Київ : Форум, 2002. 144 с.

3. Бовуар де С. Друга стать. Київ: Основи, 2017. 368 с.

4. Богачевська-Хомяк М. Білим по білому: Жінки у громадському житті України. 1884–1939. Львів: Вид-во Українського Католицького університету, 2018. 240 с.

5. Воровка М. Розвиток гендерної культури студентства у фокусі історико-педагогічного дослідження. Мелітополь : [б. в.], 2019. - 409 с.

6. Гендер і сексуальність: хрестоматія / за ред. В. Гайденко ; пер.з англ. В. Гайденко. Суми: Унів. кн., 2018. 139 с.

7. Гендерний підхід: історія, культура, суспільство / за ред. Л. Гентош, О. Кісь. Львів : Класика, 2003. 250 с.

8. Гендер для медій: підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціо-гуманітарних спеціальностей /за ред. : М. Маєрчик . - К.: Критика, 2017. – 220 с.

9. Гендерні медійні практики: навчальний посібник із гендерної рівності та недискримінації : для студентів вищих навчальних закладів / заг. ред. С. Штурхецький. Київ, 2014. 206 с.

10. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України / Центр Разумкова ; керівник проекту О. Пищуліна; ред. А. Чернова. Київ: Заповіт, 2016. 244 с.

11. Гендерний аналіз українського суспільства / авт.кол: Т. Мельник, Л. Кобелянська, Л. Смоляр [та ін.]; наук. ред. Т. Мельник. ПРООН, Представництво в Україні. Київ: Златограф, 1999. – 293 с.

12. Гендерна педагогіка: Хрестоматія : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / за ред. В. Гайденко ; пер. з англ. В. Гайденко, А. Предборської. Суми: [б. и.], 2017. 313 с.

13. Гендерний посібник практичних рекомендацій щодо інтегрування комплексного гендерного підходу у роботу ЦНАП. Посібник підготовлено в рамках міжнародної Програми «U-LEAD з Європою. Київ, 2018. 39 с.

14. Гендерний розвиток у суспільстві: (конспект лекцій).- Київ. ПЦ Фоліант, 2004. 351 с.

15. Гоббс Томас. Левіафан. - Київ: Дух і Літера, 2000. 606 с.

16. Городнова Н. Гендерний розвиток особистості / Н. Городнова. – 2-ге вид.. – К. : Шкільний світ, 2011. – 128 с.

17. Гришак, С. Розвиток гендерної освіти у вищій школі пострадянських країн: монографія. Луганськ: ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2018. 511 с.

18. Гришак С. Гендерна освіта вчителя в системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів: навч. посіб. / Світлана Гришак. - Лисичанськ : Фокспринт, 2019. 131 с.

19. Елштайн Джін Бетке. Громадський чоловік приватна жінка. – Київ: Видавничий дім «Альтернативи», 2002. 344 с.

20. Желіба О. Освіта і гендер : навч.- метод. посіб. /; Ніжин. держ. пед. ун-т ім. Миколи Гоголя. Ніжин : Лисенко М. М. [вид.], 2019. 255 с.

21. Жінки. Мир. Безпека : інформ.-навч. посіб. / кол. авт. Київ, 2017. 264 с.

22. Жінки і чоловіки Миколаївщини [Текст] : статистичний збірник. – Миколаїв : Головне управління статистики у Миколаївській області, 2019.

23. Жінки та чоловіки на ринку праці України. Порівняльне дослідження України та ЄС. Київ: Компанія ВАІТЕ, 2011. 32 с.

24. Журженко, Т. Гендерные рынки Украины: политическая экономия национального строительства (Gendered Markets of Ukraine: political economy of nation building). Вильнюс : ЕГУ, 2008. – 256 с.

25. Забезпечення гендерної рівності : проблеми теорії та практики: навч. посіб. / Наталія Василівна Камінська [та ін.] ; за ред. Н. Камінської. Київ : КНТ, 2018. 159 с.

26. Інтегрування концепції гендерної рівності та соціальної справедливості в соціально-економічну сферу/ Л. Б. Магдюк [и др.] ; ред., упор. Л. Б. Магдюк. Київ: Українська асоціація маркетингу : Хімджест, 2011. 116 с.

27. Кириленко С. Луняк Є. Гендерні історичні студії: світовий та вітчизняний досвід: навч.-метод. посіб. Ніжин. держ. ун-т ім. Миколи Гоголя, Co-funded by the Erasmus + Programme of the European Union. Ніжин : Вид. Лисенко М. М., 2019. 199 с.

28. Кіммел М. Гендероване суспільство / пер. з англ. С. Альошкіна; наук. ред. С. Оксамитна. Київ: Сфера, 2003. 461 с.

29. Левченко К. Гендерне тяжіння. Харків : Фоліо, 2019. 360 с.

30. Лясота А. Сучасна гендерна політика: світовий досвід та українські реалії: монографія; Дніпров. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 219 с.

31. Марцелюк, Т. Жінки в українській політиці. Виклики і перспективи змін. Київ. 2015. 35 с.

32. Марцелюк, Т. О. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. Київ : Основи, 2017. - 256 с.

33. Марценюк Т. Чому не варто боятися фемінізму/ наук. ред. О.Р. Кісь, іл. М. Кінович. Київ: Комора, 2018. 325 с.

34. Мельник Т. Правові аспекти гендеру. Основи теорії гендеру: навч. посіб. Київ: К.І.С., 2004. С. 283–326.

35. «Ми – різні, ми – рівні». Основи культури гендерної рівності: навч. посіб. для учнів 9 - 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Т. Бакка, О. Данилевська, Р. Євтушенко [та ін.]; за ред. О. Семиколєнової. 2 вид., Київ: Ніка-Центр, 2010. 176 с.

36. Оксамитна С. Гендерні відносини. Соціологія : навч. посіб. / за ред. С. О. Макеєва. Київ : Знання, 2008. С. 297–331.

37. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник Видавництво «К.І.С.», 2004. 536 с.

38. Основи теорії гендеру: юридичні, політологічні, філософські, педагогічні, лінгвістичні та культурологічні засади: монографія / кол. авт.; ред. Л. Р. Наливайко, І. О. Грицай. Київ: «Хай-Тек Прес», 2018. 348 с.

39. Павличко С. Фемінізм. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. 207 с.

40. Петренко О. Гендерний підхід в освіті й вихованні: навч.-метод. посіб.; Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. Рівне: О. Зень [вид.], 2017. 323 с.

41. Платон. Діалоги. Київ: Основи, 1995. 394 с.

42. Пода О. Ю.Гендер і друковані ЗМІ [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів спец. «Журналістика» / Пода О. Ю. ; Запоріз. нац. техн. ун-т. - Електрон. текст. дані комбін. використання. - Запоріжжя : ЗНТУ, 2017.

43. Реалізація гендерної політики в управлінні освітою : навчально-методичний посібник / за заг. ред. Протасової Н.Г., д. пед. наук, проф.. - Запоріжжя: Друкарський світ, 2011. - 176 с.

44. Рижева Н., Черних Г. Дж. Скотт і формування гендера як найважливішої категорії історичного аналізу. Проблеми історії та сучасного стану науки Української держави. Миколаїв; Одеса, 2002. Т. 1: Історичні дисципліни та українознавство. С. 168–173.

45. Рижева Н.О. Трансформаційні процеси гендерних реалій у світовій та вітчизняній історії: Навчально-методичний посібник. Миколаїв. 2021. – 196 с.

46. Розуміння маскулінності та гендерної рівності в секторі безпеки України та представлення результатів дослідження: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 25 берез. 2021 р.) / [редкол.: В. В. Чернєй, С. Д. Гусарєв, С. С. Чернявський та інші]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2021. 234 с.

47. Руссо, Жан-Жак. Про суспільну угоду, або принципи політичного права/ Пер. з фр. та ком. О. Хома. Київ: Port-Royal, 2001.349 с.

48. Руссо Ж.-Ж. Эмиль, или О воспитании. Т.1. Москва: Педагогика, 1981. 656 с.

49. Святненко І. Гендерна культура України: культуро-системологічний та соціо-системологічний аспекти. Запоріжжя; Київ: Меркьюрі-Поділля, 2020. 386 с.

50. Смоляр Л. Минуле заради майбутнього. Жіночий рух Наддніпрянської України другої половини XIX початку XX ст. Сторінки історії. Одеса, 1998. 408 с.

51. Ставицька Л. Гендер: мова, свідомість, комунікація : монографія / Ін-т укр. мови НАН України. Київ : КММ, 2015. 438 с.

52. Стельмах, Б.. Гендерна чутливість українських медіа: порадник / Богдана Стельмах, Оксана Ярош. - Луцьк : Терен, 2018. - 76 с.

53. Сухомлин, М. І. Гендерний погляд-2 : посібник для журналістів-практиків / М. І. Сухомлин. - Х. : Наклейко, 2010. - 200 с.

54. Сучасні європейські культурно-історичні цінності в контексті викликів глобалізації : монографія / ДУ «Ін-т всесвіт. історії НАН України» ; наук. ред. А. І. Кудряченко ; наук. ред. Т. О. Метельова. Київ : Фенікс, 2014. 441 с.

55. Сучасне розуміння маскулінності: ставлення чоловіків до гендерних стереотипів і насильства щодо жінок / Фонд ООН у галузі народонаселення; М-во соц. політики України. Київ, 2018. 125 с.

56. Теория и история феминизма / под ред. И. Жеребкиной. Харьков, 1996.

57. Ткалич М.Г. Гендерна психологія; навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Академвидав, 2016. 256 с.

58. Тукаленко І. Гендерні політики : навч. посіб. / І. А. Тукаленко ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Київський університет, 2018. - 199 с.

59. Уварова О.О. Права жінок та гендерна рівність : навч. посіб.. Київ: Голембовська О. О., 2018. 204 с.

60. Фома Аквинский. Сумма теологии. Ч. I. Киев: Эльга-Ника-центр, 2002. 560 с.

61. Філоненко С. Масова література в Україні: дискурс / гендер / жанр : Донецьк : ЛАНДОН–ХХІ, 2011 432 с.

62. Христова Г. Розгляд судами справ, пов'язаних з насильством в сім'ї. Методичний посібник/Автор і упорядник Г.Христова. – Київ: ТОВ «Компанія «ВАІТЕ», 2011. 86 с.